

✓ เกิดเขาควาย ชื่อมดหมอล้านนา

แผนการรักษาโรคด้วยวิธีแหก

การรักษาไข้ของหมอพั้นบ้านล้านนา

มีมากมายหลายหลากวิธีการ เช่น การนวด
เช็ดเป่า แหก ก็เป็นอีกวิธีการหนึ่ง ที่หมอ
พั้นบ้านนิยม มารักษาโรค วัสดุที่ใช้แหก เช็ด
มีอยู่หลายชนิด เช่น เหล็ก ทองเหลือง เขาสัตว์
ไม้แห้ง เป็นต้น ในที่นี้จะขอเล่าถึงการทำมิด
แหกรักษาโรคของพ่อหมอพั้นบ้าน ท่านหนึ่ง
ที่ทำด้วยไม้

พ่อหมอบุญศรีได้เล่าให้ควมรู้เรื่อง
ทำมิดแหกด้วยไม้ว่า “ไม้ที่นำมาใช้นิยมกันส่วน
มากเป็นไม้ที่ถูกฟ้าผ่า ถือว่าเป็นไม้ที่มีพลัง
สะสมแก่ขีด (อาถรรพณ์) ทั้งมวลแต่ถ้าหากหา
ไม้ที่ถูกฟ้าผ่าไม่ได้ จะใช้ไม้อย่างอื่นแทน ซึ่ง
แล้วแต่วิธีการของพ่อหมอแต่ละคน แต่ในส่วน
ของพ่อหมอเองจะใช้ไม้เกิดเขาควาย ตาม
ที่ได้รับควมรู้มาจากครูเก๊า (คนแรก)”

ไม้เกิดเขาควายเป็นไม้ยืนต้นขนาด

ใหญ่ เนื้อแข็งเหมือนเขาควาย คนล้านนาจึง
เรียกว่า “ไม้เกิดเขาควาย” ซึ่งคนทั่วไป หรือ
ช่างทำเครื่องดนตรีนิยมนำมาทำลูกระนาด
จะให้เสียงเพราะพริ้ง กังวาล และทนทานต่อ
การสึกหรอ ส่วนวิธีการนำไม้เกิดเขาควายมา
ทำมิดแหกพ่อหมอบุญศรีอธิบายว่า “การทำ
มิดแหกด้วยไม้เกิดเขาควาย ต้องเลือกไม้ที่แห้ง
ดีแล้ว กะขนาดตัดให้พอเหมาะมือ หรือ
ประมาณเท่าคืบของผู้ที่เป็นเจ้าของ วัตถุประสงค์
ให้เป็นสามส่วน ส่วนแรกเหลาให้เกลี้ยงกลม
ทำเป็นด้ามมิด ส่วนที่เหลืออีกสองส่วน เหลา
ตากให้เกือบแบนเป็นลักษณะใบมิด จากนั้น
ควั่นแบ่งส่วนที่เป็นด้ามและตัวมิดให้ชัดเจน
เพื่อสะดวกในการใช้ส่วนที่ทำเป็นลักษณะใบมิด
นี้เอง คือส่วนที่ใช้แหกกล้ำเนื้อที่เจ็บปวด”

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะได้ใบมีดมาแล้ว พ่อหมอบอกว่าต้องรอฤกษ์ยามยามดี โดยเฉพาะวันที่ดวงแข็ง เช่น วันโลยมะติ (ชัชยะดิถี) ซึ่งถือว่าเป็นวันมีชัยแก่สิ่งทั้งปวง พ่อหมอจะทำพิธีลงอักขระ อักษรล้านนาเป็นพระคาถาลงในตัวมีด โดยพ่อหมอให้เหตุผลว่า “เพื่อเป็นความมั่นใจ และป้องกันซัด (อาถรรพณ์) ที่อาจจะเกิดขึ้นกับตัวหมอ พิธีการลงพระคาถา พ่อหมอจะทำพิธีระลึกถึงบุญคุณ ครูบาอาจารย์ให้ผีครูมาป้องกันอันตราย เมื่อถึงเวลา จะนำเหล็กแหลมจารพระคาถาส่วนมากจะเป็นพระคาถาหัวใจคาถาคือ นะ โม พุทธายะ แต่ต้องจาร

ด้วยอักษรพื้นเมืองล้านนา ส่วนอีกด้านหนึ่งเขียนคาถาไล่พยาธิด้วยคำว่า วิ นาส สันติ”

วิธีการใช้มีดแทง พ่อหมอสอนว่า “ก่อนที่จะรักษาคนไข้ ต้องตรวจดูลักษณะอาการของโรค ส่วนมากจะปวดตามกล้ามเนื้อ เส้นเอ็นหรืออัมพฤกษ์ ซึ่งเกิดจากเส้นเอ็นใหญ่ เมื่อรู้อาการของโรค ก็จะเสกเป่ามีด แล้วใช้ส่วนที่เป็นคมกดตะเบาๆ ที่บริเวณเจ็บปวด ใช้มือลากเข็ดลงมาแล้วยกขึ้น ไปกดทำซ้ำอีกหลายๆ ครั้ง วิธีการถู หรือเข็ดกล้ามเนื้อนี้เองคนบ้านล้านนาเรียกว่า “แทง” จะว่าไปแล้วการแทงคือการนวดกล้ามเนื้อด้วยไม้ นั่นเอง

วิธีการรักษาโรคด้วยการแทง ยังมีใช้อยู่ในหมอพื้นบ้านล้านนาทั่วไป หากดูได้ไม่ยากนัก ส่วนมากต้องออกไปตามชนบทห่างไกล ซึ่งมีพ่อหมอรักษาผู้คนที่เจ็บป่วยอยู่ แม้บางคนจะรักษาด้วยวิธีการแบบหมอแผนใหม่ บางครั้งไม่หาย แต่ไปขอรักษาด้วยวิธีการแทงจากหมอพื้นบ้านชนบท กลับหายในเร็ววันก็มี นี่เองผู้คนมักพูดกันว่า “ไม่เชื่อก็อย่าลบลูลู”

แหล่งข้อมูล :

- สัมภาษณ์เจ้าของมีดแทง หมอพื้นบ้านอายุ 78 ปี จำนวน 1 คน
- ภาพมีดแทง ไม้เกิดเขาคายหมู่บ้านสันข้าวแคบ อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่

● **โดย.....นิคม พรหมมาแพทย์**

⊛ **มีดแทงไม้เกิดเขาคาย**

